

OŠ Gorje

KAZALO

RUDOLF MAISTER

SEMINARSKA NALOGA

3. OBRAMBA SLOVENSKE SEVERNE MEJE NA ŠTAJERSKEM.....	9
3.2 RAZOROŽITEV MARIBORSKE ZELENE GARDE.....	12
3.3 ODLIKOVANJA.....	12
4. RUDOLF MAISTER UMETNIK IN VOJAK.....	13
4.1. POT V LITERATURO IN MEDIJNE.....	13
4.2. MAISTER IN SLIKARSTVO.....	14
4.3. MAISTER BIBLIOFIL.....	14
5. SMRT IN SLOVO.....	15

Marec, 2014

UVOD

Ena najvidnejših slovenskih osebnosti začetka 20. stoletja je Rudolf Maister, borec za severno mejo. Bil je general in umetnik. Po razpadu Avstro-Ogrske monarhije ob koncu 1. svetovne vojne je z velikim pogumom zbral slovenske vojake in najprej v Mariboru, nato pa tudi na širšem štajerskem področju dosegel, da je velik del slovenskega narodnostnega in govornega področja Štajerske in Koroške prišel pod slovensko oziroma jugoslovansko upravo. 23. novembra 1918 je s svojo vojsko razorožil nemško varnostno stražo in jo razpustil. V samostojni Sloveniji je postal v spomin na to pogumno dejanje 23. november državni praznik, imenovan Dan Rudolfa Maistra.

Zaradi zgodovinskih in političnih okoliščin je bil general Maister dolga leta zamolčan. Njegov lik pa se je prebudil med osamosvojitveno vojno v letih 1990-1991 in navdihoval branitelje Slovenije. Postal je simbol patriotizma slovenskega človeka, ki je kljub neugodnim okoliščinam znal ohraniti slovenski jezik in identiteto ter si priboriti svojo državo, v kateri o svoji usodi odloča sam.

V seminarski nalogi bom podrobneje predstavila njegovo življenje in njegov prispevek za slovenski narod.

1. MLADA LETA RUDOLFA MAISTRA

1.1. ROJSTVO

V zakonu so se Maistrovima rodili trije fantje: Artur, ki je kmalu umrl za davico, Ernest, ki je kasneje postal železniški uradnik in bil velik slovenski narodnjak (leta 1897 je umrl za jetiko) in Rudolf, ki je zagledal luč sveta 29. marca 1874 v Kamniku. Družina se je na Gorenjsko preselila iz Trebnjega. Oče Franc Maister je bil finančni uslužbenec. Rojen je bil v pečarski družini na Ptuj. Mati Frančiška Tomšič je bila iz ugledne in narodno zavedne kmečke in poštarske družine iz Trebnjega na Dolenjskem. Leta 1880 se je družina ponovno selila in to v Mengeš.

1.2. ŠOLANJE

Sin Rudolf je osnovno šolo obiskoval najprej dve leti v Mengšu (1881-83), nato pa v Kranju (1883-85). Bil je odličen učenec. Potem se je vpisal v kranjsko nižjo gimnazijo in jo leta 1890 tudi končal.

Medtem je bil Rudolfov oče leta 1887 upokojen in še istega leta je v Kranju tudi umrl. Z njegovo smrtjo so bile možnosti nadaljnega šolanja zelo omejene. Po zaključku nižje gimnazije se je z bratom in materjo preseli v Ljubljano, v hišo na Židovski stezi 6. V skromnih razmerah si je mati Frančiška pomagala tako, da je jemala študente na stanovanje.

Rudolf je med letoma 1890 in 1892 opravil peti in šesti razred ljubljanske gimnazije. Med študijem je dobival dvoje štipendij v skupnem znesku 123 goldinarjev in 80 grošev na leto. Po opravljenem 6. razredu gimnazije se je odločil, da bo šel v domobransko kadetnico na Dunaj, kjer je bil od leta 1892 do 1894.

1.3. VSTOP V DOMOBRANSKO KADETnico

Rudolf Maister je po opravljenem šestem razredu gimnazije (leta 1892) zapustil ljubljansko gimnazijo in vstopil v domobransko kadetnico na Dunaju. Za častniški poklic se je

odločil tudi pod vplivom strica Lovrenca Sebenikarja z Rakeka, ki mu je pripovedoval o vojaškem življenju in urjenju. Prav on je bil gotovo tudi dobrotnik, ki mu je zagotovil letno šolnino v kadetnici - 60 goldinarjev, saj mu je mati ni mogla. Glavni razlog za vpis je bil gotovo tudi ta, da si je v dveh študijskih letih lahko zagotovil poklic in z njim urejen življenjski položaj. V nasprotnem primeru bi moral opraviti še dva gimnazijska razreda in maturo, potem pa še celoten študij na univerzi. Za to pa ni imel denarja.

Vojaški stan mu je bil kar pri srcu. To je mogoče razbrati iz pisem, ki jih je poslal materi v prvih tednih častniške šole. Humorno opisovanje vojaških vaj, vase zagledanih nižjih sarž, hkrati pa skrb, ali bo opravil prve preizkuse in bo dokončno sprejet za gojenca, vse to dokazuje, da mu je bil poklic častnika blizu že od začetka šolanja. Od doma je prinesel spoštovanje uniforme, od očeta, ki je bil preglednik v finančni straži, in od brata, ki je bil železniški uradnik. Obe sta bili povzdignjeni še z uradniško sabljo.

Mladi Rudolf se je vpisal v domobransko kadetnico (Landwehrkadetenschule) na Dunaju, edino vojaško ustanovo, ki je vzgajala častnike za to avstrijsko vojaško formacijo. Vanjo je vstopil 17. avgusta 1892. Končal jo je z dobrim uspehom leta 1894. Imenovan je bil za kadeta-naslovnega vodjo čete. Po uspehu je zasedel 11. mesto med štiridesetimi absolventi. Odlični oceni je prejel za prosto risanje in plavanje. Prav dobre za slovenščino, francoščino, aritmetiko in geometrijo, lepopisje in telovadbo. Med vojaškimi predmeti so bili kot prav dobro ocenjeni njegovo znanje o orožju ter spoznavanje in skiciranje terena.

2. VOJAK

2.1. ČASTNIK

Po opravljeni kadetnici je bil Maister vključen v domobranski bataljon št. 25 v Ljubljani, že 1. oktobra 1894 pa dodeljen domobranskemu pehotnemu regimentu s sedežem v Celovcu. Kot častniški pripravnik in poročnik je opravljal službo v četi, bil poročnik orožar in bataljonski orožar, častnik na domobranskem mestnem poveljstvu, pribočnik poveljnika regimenta, uril pa je tudi domobranske rezerviste na orožnih vajah. Kot mlad častnik se je izkazal kot telovadec, sabljač in plavalec, smučar, kolesar in risar vojaških položajev (to delo se je poglobilo v ljubiteljsko slikarstvo- krajinarstvo).

V dokumentih so z velikim priznanjem popisane Maistrove telesne in duševne sposobnosti. Bil je visok, robusten, krepak, pripraven za vsa vojaška opravila v miru in vojni. Bil je trdnega značaja, dobrodušen in miren. Prizadevno je poglobljajal svoja vojaška znanja. Predstojniki so ga ocenili, da bi bil zelo dober predavatelj na vojaških šolah.

2.2. POROČNIK

Leta 1895 je bil povišan v poročnika in premeščen v Ljubljano, kjer je opravljal različne naloge (orožar v četi in bataljonu, častni na mestnem poveljstvu, uril je rezerviste). Dodatno se je izpopolnjeval v jahalni in strelski šoli in si tako pridobil znanja z različnih področij. Leta 1907 je opravil tudi polletno šolanje v častniški šoli v Gradcu, kar mu je omogočilo napredovanje v stotnika.

1. novembra 1908 je bil Rudolf kazensko premeščen v Przemysl v Galiciji k domobranskemu regimentu št. 18. Preselil se je z družino in materjo. Živel so v najeti vili, ki je postala pravo zatočišče Slovencev, ki jih je zaneslo v to galicijsko mesto. Tu se je navadil poljščine, pogovornega jezika v regimentu. Kot četni častnik ali namestnik četnega poveljnika je na vojaških vajah ali manevrih spoznal Przemyslu z okolico in dele srednje Galicije. Predstojniki

so ga dobro ocenili. Imeli so ga za zelo marljivega, zmeraj obzirnega, skromnega ter zelo tovariškega in prikupnega družabnika, veljal je tudi za izjemno spretnega in prizadevnega.

2.3. STOTNIK IN MAJOR

Čez dve leti je napredoval v stotnika. Postal je poveljnik 7. bojne čete, v prvi tretjini leta 1912 pa je bil poveljnik podčastniške šole. Tedaj je na vojaških vajah hudo zbolel, zdravniki so ga ocenili za hudega pljučnega bolnika. Poslali so ga na šestmesečni dopust v Dalmacijo in nato v Egipt, v zdravilišče Heluan blizu Kaira. Po izteku dopusta je bil stotnik Maister premeščen v črno vojsko. 1913 leta je postal poveljnik izpostave v Celju, naslednje leto, torej že med prvo svetovno vojno, pa referent pri okrožnem poveljstvu črne vojske št. 26 v Mariboru. Junija 1916 je postal njen začasni poveljnik.

Med službovanjem v Gradcu je bil Maister po predpisih in določenih službenih letih povišan v majorja. Vojaško poveljstvo v Gradcu je tedanje Maistrove sposobnosti visoko ocenilo. Menilo je, da je odločnega in resnega značaja, da ima dobre duhovne darove in hitro dojema. Zelo dobro je poznal predpise o organizaciji črne vojske. S 1. julijem 1917 je bil major Maister imenovan za stalnega poveljnika črnovojniškega poveljstva 26 v Mariboru, kar je ostal vse do konca prve svetovne vojne.

Ne glede na to, da je po ocenah mogoče razpoznavati stalne obrazce vojaškega uradnega sloga, je vendarle očitno, da so imeli Rudolfa Maistra za dobrega častnika, čigar odlike so se kazale v vodenju moštva, pedagoških sposobnostih in oblikovanju vojaške skupnosti. Pri tem so zgovorne ocene njegovih odnosov do predstojnikov, vrstnikov in podrejenih. Odnos do teh je značilen- strog, a dobrohoten. Z njim si je v prevratnem času znal pridobiti sobojevnike v slovenski vojski.

Avstrijski vojaški akti nam poročajo o še enem Maistrovem znanju: na vojaških vajah in pohodih je neposredno, prav od blizu spoznal skoraj celotno slovensko narodno ozemlje. To znanje mu je prišlo zelo prav takoj po prvi svetovni vojni, ko je razporejal svoje čete na narodnostno mejo ali pa razmišljal o strateških odločitvah. Vojaški akti pa nam govorijo, da je bil

Rudolf Maister kot »terenski« vojak, da se je dobro spoznal na orožje, seveda predvsem pehotno, in na mobilnost čet. Z vsem tem je bil v živem stiku skoraj dve desetletji. Izkušnje, ki si jih je pridobil, so mu ostale, četudi jih po bolezni ni mogel več dopolnjevati.

Tako kot v drugih krajih, kjer je Maister služboval, je tudi v Mariboru postal kmalu del družabnega življenja Slovencev v mestu. S tem se je seveda zameril tamkajšnjim Nemcem, ki niso mogli sprejeti dejstva, da je na poveljniškem mestu Slovenec. Vojni in politični pretresi ob koncu prve svetovne vojne so Maistra še tesneje povezali s slovenskimi političnim dogajanjem v Mariboru in na Štajerskem.

3. MAISTROVA DRUŽINA

Rudolf se je poročil z Marijo Stergarjevo, prvo hčerjo zdravnika okrožnega glavarstva v Ljubljani, dr. Stanka Stergarja. Končala je višjo dekliško šolo, tedaj najvišjo šolsko ustanovo v mestu, kar jih je bilo na voljo dekletom.

Marija Maistrova je vzgajala njuna dva sinova Hrvoja in Boruta, sicer pa je bila v Mariboru izredno dejavna javna in kulturna delavka, prava »narodna dama«. Bila je predsednica Francoskega krožka – francoska vlada jo je počastila z dvema odlikovanjema – in predsednica Slovenskega ženskega društva. Prizadevala si je za zdravje otrok, pomagala pa je tudi dijakom in akademski mladini.

3. OBRAMBA SLOVENSKE SEVERNE MEJE NA ŠTAJERSKEM

3.1. ODPRTO VPRAŠANJE SEVERNE MEJE

Ob razpadu Avstro-Ogrske, leta 1918, je ostalo odprto vprašanje severne meje na Štajerskem. Tako Slovenci kot Nemci so bili prepričani, da bo ta meja zanje ugodna. Slovenci so

pričakovali ozemlje, ki bo segalo do narodnostne meje. Minimalna zahteva Nemcev je bila meja na Dravi, vključno z Mariborom.

30. oktobra 1918 se je v Mariboru sestal nemški občinski svet in razglasil Maribor z okolico za sestavni del nemške Avstrije. Tako Nemcem kot Slovencem je bilo jasno, da bo v boju za mejo odločal boj za Maribor. V Mariboru so bili takrat Slovenci v manjšini, mnogi so klonili pod ponemčenim pritiskom. Delavstvo je bilo organizirano v avstrijski socialdemokratski stranki in je sodelovalo z Nemci. Vojska v mestu je bila različnih narodnosti, kljub temu pa so Nemci nanjo računali. Nemcem je bil zelo naklonjen tudi 47. pešpolk v dravski vojašnici.

V razmerah, ki za Maribor in slovensko Štajersko niso bile ugodne, so mariborski Slovenci 26. septembra 1918 ustanovili Narodni svet za Štajersko. Ta je postal nosilec mnogih odločitev, ki so odločilno vplivale na poznejšo osvoboditev Maribora in severne meje. Med drugim je svet dosegel, da je deželno vodstvo v Gradcu imenovalo na slovenskem Štajerskem slovenske okrajne glavarje. Ti so svojo dolžnost prevzeli 1. novembra 1918. Takrat je tudi Narodni svet prevzel upravo na slovenskem Štajerskem. Na sejah Narodnega sveta je sodeloval major Rudolf Maister. Zaradi spremembe razmerja sil v Mariboru se je Maister hitro odločil - prevzel je vojaško oblast v Mariboru, odstavil prejšnje poveljstvo, odpustil vojake drugih narodnosti, Slovencem pa ukazal, da ostanejo še naprej pod orožjem. Maistrove odločitve je soglasno potrdil Narodni svet. Podelil mu je čin generala in ga imenoval za poveljnika Maribora in vse Spodnje Štajerske. V nekaj dneh je generalu Maistru uspelo, da se je avstrijska vojska umaknila na območje Nemške Avstrije. Tudi njegova naslednja vojaška in diplomatska dejanja so pripomogla k temu, da smo Slovenci dobili večino ozemlja, ki so ga zasedle njegove vojaške enote. Boj za slovensko narodno mejo se je uspešno končal - toda le na slovenskem Štajerskem.

1. novembra 1918 je major Rudolf Maister v vojašnici 26. strelskega polka v Melju pred mestnim poveljnikom podpolkovnikom Antonom Holikom in zbranimi častniki odločno izjavil: »Ne priznavam teh točk. Maribor razglašam za jugoslovansko posest in prevzemam v imenu svoje vlade vojaško poveljstvo nad mestom in vso Spodnjo Štajersko.«

Maistrov siloviti nastop je bil povsem spontano, iracionalno dejanje, porojeno iz trdnega narodnostnega čustvovanja, zaradi katerega je imel nevšečnosti kot častnik. To je bilo dejanje pesniškega navdiha in predrznega poguma, igra na vse ali nič.

Po sestanku je zbranim slovenskim vojakom in častnikom razložil, da je prevzel vrhovno poveljstvo v mestu, in jih prosil, naj ostanejo z njim, ker jih nova država potrebuje. Še tisti dan so bile vse vojašnice in drugi pomembni objekti ter mesto Maribor pod Maistrovo vojaško oblastjo. Tudi Narodni svet je prevzel upravo na slovenskem Štajerskem, majorju Rudolfu Maistru pa je podelil naziv **general**.

Po prelomnem 1. novembru 1918 se je general Rudolf Maister znašel pred množico težav, ki bi jih moral reševati hitro in učinkovito, vendar mu je za to manjkalo vojaštva. Držal se je naročila narodnega sveta za Štajersko. Kot zakonodajna oblast mu je namreč veleval, naj stori vse, kar se mu »zdi za ohranitev varnosti osebe in premoženja prebivalstva tega ozemlja potrebno«. Ukrepati je moral previdno, upošteva je vojaštvo, ki ga je imel sploh na voljo, pa tudi preudarno, da njegove akcije ne bi sprožile nasprotnih akcij, ki bi ga utegnile pogubiti.

Presenečeni Nemci so si kmalu opomogli in so od Narodnega sveta ter generala Maistra izsilili ustanovitev varnostne straže. 3. novembra 1918 je nastala zelena garda.

Poglavitni problemi prvih novembrskih dni so bili zanj odpravljanje vojakov z vojaki, ki so se vračali z bojišč, oblikovanje vojaških formacij v sklopu II. vojnega okrožja s sedežem v Ljubljani in priprave za izločitev mariborske mestne varnostne straže.- tako imenovane zelene garde pod oblastjo nemškega mestnega sveta.

General Maister se je odločil za vojaški ukrep. 9. novembra je razglasil mobilizacijo. Temu so nasprotovali Nemci, pa tudi narodna vlada v Ljubljani. Slovenski fantje so se odzvali klicu generala Maistra, zelo veliko jih je prišlo iz Slovenskih goric.

3.2 RAZOROŽITEV MARIBORSKE ZELENE GARDE

Od 31. oktobra do 19. novembra je skozi Maribor vozila glavna vojaških transportov. Še posebej na gostu so se vrstili v prvih desetih novembrskih dneh. Po poročilu vojnega transportnega vodstva v Mariboru, objavljenem v časopisu Marburger Zeitung je šlo skozi Maribor po železnici v tistem času 430.000 vojakov na sever, 330.000 na jug in 290.000 na vzhod proti Madžarski.

20. novembra so ustanovili mariborski pešpolk. Z njim je nastala prva redna slovenska vojska s slovenskimi častniki in slovenskim poveljevanjem. 23. novembra je ob 4. uri zjutraj Maister prehitel Nemce in razorožil zeleno gardo.

Maistove enote so 27. novembra zasedle Špilje, nato pa še Radgono, Cmurek, Lučane, Radlje (Marenberg) in Muto. Malgajeva skupina iz Celja je zasedla Mežiško dolino, nato pa Pliberk in Velikovec. Enota iz Ljubljane je zasedla Dravograd, Labot in Šentpavel. Vojaška akcija je potekala skladno s pogodbo, ki sta jo 27. novembra podpisala polkovnik Rudolf Passy in general Rudolf Maister. Ta je določala, da lahko slovenske čete zasedejo kraje ob narodnostni meji, od Radgone do Šmohorja pri Beljaku. Te pogodbe nista priznali deželni vladi Štajerske in Koroške, pa tudi Narodna vlada v Ljubljani ne.

14. januarja 1919 je prišlo do bojev štajerskega obmejnega poveljstva pri Lučanah, 4. februarja pa v Radgoni. Premirje je bilo podpisano 13. februarja.

3.3 ODLIKOVANJA

- jubilejna medalja 1898 (1898)
- jubilejni križec 1908 (1908)
- bronasta vojaška zaslužna medalja (Signum laudis)
- red belega orla z meči III. stopnje (1919)
- češkoslovaški vojni križec 1914-1918) (1920)

- red Karađorđeve zvezde IV. stopnje
- red svetega Save I. stopnje

4. RUDOLF MAISTER UMETNIK IN ORGANIZATOR KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Maistrovo življenje je bilo na videz povezano samo z vojaščino, s trdim vojaškim pravilnikom, v resnici pa je bilo od zgodnje mladosti speto s književnostjo, glasbo in slikarstvom. Rad se je gibal med umetniki in v krogih, ki jih je pritegovala umetnost. Ni bil samo uživalec lepote, temveč jo je tudi sam ustvarjal. Takšna večplastnost vojaške osebnosti je nenavadna.

4.1. POT V LITERATURO IN MED LITERATE

Pobude za literarno ustvarjanje je Rudolf Maister dobil v družinskem okolju. V 4. razredu gimnazije v Kranju izdajal svoj dijaški list *Interno* v rokopisu. V njem je objavil pripoved o Francozih, obdelavo babičinega pripovedovanja o Napoleonovih časih na Kranjskem, ki se je podajalo iz roda v rod. Kot petošolec je izdajal svoj dijaški list *Večernica*, tudi v rokopisu. Bil je tudi zunanji član ljubljanske dijaške Zadruge.

Rudolf se je kot pesnik družil s slovenskimi pesniki in pisatelji. Pristrčno prijateljstvo ga je vezalo z Dragotinom Kettejem, Otonom Župančičem, Josipom Murnom, Franom Masljem, Simonom Gregorčičem, Antonom Aškercem in Milanom Pugljem.

Maistrovo pesništvo je doseglo vrhunec šele v zrelih letih, in to predvsem v pesmih, ki spadajo v slovensko pokrajino z izraznostjo slovenske ljudske pesmi. Verjetno se je v poeziji te vrste najbolj razodela Maistrova osebna poteza - tesna povezanost s slovenskim človekom in njegovo zemljo.

Ob odkritju Maistrovega spomenika v Mariboru je Založna Obzorja leta 1998 izdala njegove *Pesmi*. Izbral jih je Franc Zadavec, napisal pa je tudi daljšo spremno besedo z analizo

Maistrove poezije. Med njegovimi pesmimi jih je čas odbral kar nekaj, ki so trdne v antologiji slovenskega pesništva, to pa zato, ker so resnično pesniška izpoved, ker izražajo občutje dobe, odslikavajo pokončno in vedro, a tudi resnobno osebnost pesnika ter – vsaj nekatere – živijo med nami kot ponarodele.

4.2. MAISTER IN SLIKARSTVO

Besedni umetniki so nemalokrat nadarjeni likovniki. Tudi Rudolfu Maistru je bilo likovno izražanje blizu. Iz njegovih deških let ni poročil, da bi ga pritegovalo risanje.

Njegove ocene za risanje so bile skromne, a so se polagoma izboljševale. V dunajski kadetnici pa je vse obdobje študija za prosto risanje dobival oceno odlično, oceno ki so jo dali le poredkoma. Rudolf Maister je imel najboljšo oceno prav za risanje, zelo dober uspeh pa je dosegel tudi pri predmetu risanje vojaških položajev. V vojaških osebnih dokumentih je bila ta njegova spretnost od leta 1897 dalje še posebej poudarjena. Verjetno je prav iz takšnega skiciranja vojaških položajev zraslo njegovo zanimanje za krajinarstvo. In tako je začel ljubiteljsko slikati, predstavil pa se je tudi javnosti.

Kdaj in pri kom se je Rudolf Maister slikarsko izpopolnjeval, ni znano, bil pa je prijatelj Riharda Jakopiča, pozneje tudi Matije Jame in Mateja Sternena.

Ljubezen do slikarstva je generala spodbudila, da je postal uradni organizator prve likovne razstave v Mariboru po prvi svetovni vojni. S tem se je začelo kar živahno likovno življenje v obdravskem mestu.

4.3. MAISTER BIBLIOFIL

Rudolf Maister je bil strasten ljubitelj knjig, bibliofil, in jih je tudi dobro poznal. Ustvaril si je dragoceno knjižnico, »eno največjih in najlepših zasebnih knjižnic na Slovenskem«, kakor je zapisal leta 1934 pesnik, slavist in ugledni knjižničar Janko Glazer, ko si jo je ogledal.

Generalov sin Borut je v svojih spominih na očeta zapisal, da sta se v očetu zbudili ljubezen in strast do zbiranja slovenskih knjig (v veliki večini je zbiral samo te) že v zgodnji

mladosti. V Ljubljani se je kot gimnazijec ponudil solastniku nekdanje Blasnikove tiskarne Josipu Poklukarju, da mu uredi knjižni arhiv na podstrešju tiskarne. Med urejanjem je mladi Maister odkril veliko znamenitih in redkih knjig. Poklukar mu je nekatere med njimi podaril v zahvalo za opravljeno delo. Z njimi si je Maister ustvaril jedro svoje knjižnice.

Ko je leta pozneje kot mlad častnik ob manevrih po slovenskih deželah pripravljaj prenočišča za vojake, je po župniščih, šolah in pri premožnejših kmetih povpraševal po starih knjigah, jih iskal po podstrešjih in omarah. Ljudje so se starih knjig radi znebili, povrhu tega pa jim je vneti zbiralec odštél še kakšno krono. Za knjigami je stikal zlasti po Vipavskem in Krasu.

Rudolf Maister je brskal po knjigarnah, zlasti po starinarnicah v Ljubljani. Tam je našel marsikatero starino. V eni izmed njih je nekoč za dvajset vinarjev kupil slovenski rokopis iz leta 1551.

5. SMRT IN SLOVO

Julija 1934 je bil že tri tedne na Uncu, takrat na podedovanem. Bil je predolgo na soncu in po kosilu ga je zadela srčna kap. To se je zgodilo 26. julija 1934, četrto leto po šestdesetletnici. Njegov jubilej so Mariborčani še posebej lepo počastili.

Zadnja pot generala Maistra čez Slovenijo je bila veličastna. Na Uncu so mu kmečki fantje in dekleta ozaljšali mrtvaški oder. Po cerkvenem obredu ga je avto v krsti odpeljal v Ljubljano, spotoma pa se je sprevod ustavil v vsakem večjem kraju za kratko slovo.

V Ljubljani so ga pričakali pred nunsko cerkvijo. Stopnišče je bilo ovito v črno tančico. Z gradu in javnih poslopij so vihrale črne zastave, na Kongresnem trgu pa so bile prižgane svetilke.

Avto je pozno popoldne peljal skozi Celje. V sprevodu so ga pospremili skozi vse mesto, potem pa je zvečer prispel v Maribor. Mrtvaški oder so postavili v rotovško vežo. Častno stražo

ob krsti so sestavljali Maistrovi borci, vitezi narodne odbrane, vojaki, sokoli in mornariški oddelek Jadranske straže. Ob odru se je od generala poslovilo 10.000 ljudi.

Pogrebne slovesnosti na mariborskem Glavnem trgu, so bile veličastne. Zbralo se je 25.000 ljudi. Takega pogreba Maribor do takrat še ni doživel.

Po trgu in ulicah so gorele obcestne svetilke, ovite v črno tančico, po mestu so se vile črne zastave in tribarvnice, obešene na pol droga. Pred rotovž so pripeljali topovsko lafeto, nanjo položili krsto, na vrh pa dali generalovo vojaško kapo in sabljo. Peli so mu združeni mariborski zbori. Potem pa je dolg sprevod odšel čez glavni most. Potekal je po Tržaški in Pobreški cesti do pokopališča. Sprevod so zaznamovale unitaristične, narodne organizacije, saj so bile druge v obdobju kraljeve diktature prepovedane. Na koncu žalnega sprevoda je korakal številčen oddelek 32. artilerijskega polka v popolni opremi.

6. ZAKLJUČEK

Rudolf Maister je bil zelo pomembna oseba za slovenski narod. Imel je močno narodno zavest in jo je izkazoval na različne načine. S svojimi pesmimi ter zbiranjem knjig je spodbujal Slovence k večji ustvarjalnosti in jih popeljal v svet, kjer naj bi se zavedali svojega pomena v svetu. Čeprav smo majhna dežela je ne smemo pustiti propasti. Brez njegovega poguma bi naš narod že propadel. Pustili bi, da se naše narodnostne meje manjšajo in izgubljajo v pozabo.

Ta seminarska naloga mi je pomagala, da sem mogla bolje spoznati enega največjih borcev za Slovenijo in njegov talent za združevanje. Iz njega seva pogum, znanje in modrost, predvsem pa ljubezen do domovine in vsega Slovenskega. ki bi jih potrebovali tudi danes.

VIRI

KNJIGE:

- KOROŠAK, Vinko: General Maister. Ljubljana: Založba Educa, 2009
- PARTLIČ, Tone: General. Ljubljana: Založba Karantanija, 2006

INTERNET:

- http://www.dijaski.net/zgodovina/referati.html?r=zgo_ref_maister_rudolf_03.pdf
- http://sl.wikipedia.org/wiki/Rudolf_Maister
- <http://nakamniskem.si/castni/maister/index.php>
- http://www.dogaja.se/znani-slovenci/16524/rudolf_maister/
- <http://www.hervardi.com/pesmi/naprej.php>

PRILOGA 1

NAPREJ

Bratje! V Triglavu ognji gore:
žarki kresovi, krvavi plameni,
kakor silni meči ognjeni,
ki jih sami arhanglji vihte.

Bratje! Naša pomlad gre iz tal,
bistra ko burja, močna ko val:
v naša domovja se je zagnala,
tmo' razklala, sonce skovala,
sonce – kralja Matjaža dan.

Bratje, v sedlo, vajeti v dlan:
Drava nas zove, Jadran rjove,
vranci naj skrešejo trde podkve,
bratje – naprej!